

Ein cyf: LF/LA -/0705/15

Christine Chapman AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cymunedau, Cydraddoldeb a Llywodraeth Leol
Cynulliad Cenedlaethol Cymru

11 Awst 2015

Annwyl Christine,

Diolch ichi am eich llythyr 13 Gorffennaf ynghylch diwygio Llywodraeth Leol a Chyfamod Cymunedol y Lluoedd Arfog.

Rydych wedi gofyn am wybodaeth bellach am y broses ar gyfer pennu manylion terfynol y map. Mae fy nghyhoeddiad ar 17 Mehefin yn rhoi eglurder pellach ar gyfluniad yr Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn y dyfodol ac yn nodi'r hyn sydd orau gennym ar gyfer y strwythur yn y dyfodol yn y De, y Canolbarth a'r Gorllewin tra'n hwyluso trafodaeth bellach am y Gogledd. Ceir cyfle anffurfiol bellach dros yr haf i bobl gyflwyno eu safbwyntiau inni.

Wrth gyhoeddi'r mapiau hyn, rydym yn ymwybodol nad oes cyfle wedi bod hyd yn hyn i aelodau'r cyhoedd, cyrff sydd â diddordeb a rhanddeiliaid gyflwyno eu safbwyntiau yn ffurfiol ar ein cynigion presennol. Yn wyneb natur y newidiadau sy'n cael eu cynnig, mae'n briodol bod ymgynghori ffurfiol yn rhan o'r broses a bod yr ymgynghori ffurfiol hwn yn cael ei osod yng nghyd-destun Rhaglen Diwygio Llywodraeth Leol yn ei chyfanrwydd. Rydym felly'n bwriadu ymgynghori ar y map fel rhan o Fil Draft Uno a Diwygio Llywodraeth Leol a gaiff ei gyhoeddi ym mis Tachwedd.

Y bwriad yw i'r Bil drafft adlewyrchu'r ffaith bod dau opsiwn dewisol ar gyfer cyflunio'r Awdurdodau Lleol yng Nghymru - 8 neu 9 o Awdurdodau Lleol newydd. Ochr yn ochr â'r Bil drafft, byddwn yn cyhoeddi dogfen ymgynghori a fydd yn nodi ystod o faterion sy'n gysylltiedig â'r uno arfaethedig ac a fydd yn gwahodd safbwyntiau ar gyfluniad Awdurdodau Lleol yng Nghymru yn y dyfodol. Wedyn mater i'r Llywodraeth ar ôl Etholiadau Mai 2016 fydd bwrw ymlaen â diwygio ac uno Llywodraeth Leol gan gynnwys y ddeddfwriaeth angenrheidiol. Byddai'r Cynulliad yn gorfod craffu ar hyn wrth gwrs.

A throi at Gyfamod Cymunedol y Lluoedd Arfog, amlinellir yr wybodaeth yr ydych wedi gofyn amdani isod.

Amlinelliad o'r hyn y mae Cyfamodau Cymunedol y Lluoedd Arfog wedi'i gyflawni'n benodol yng Nghymru ers 2011.

Mae pob un o'r 22 o Awdurdodau Lleol yng Nghymru wedi llofnodi Cyfamod Cymunedol, yn dangos eu hymrwymiad i Gymuned y Lluoedd Arfog, ac mae hyrwyddwyr penodol a swyddogion arweiniol yn yr Awdurdodau Lleol a'r Byrddau Iechyd wedi cael eu penodi i godi ymwybyddiaeth o'r Cyfamod Cymunedol a'i hybu ymhlith eu rhwydweithiau. Mae'r

digwyddiadau Hyrwyddwyr y Cyfamod Cymunedol yr ydym yn eu cynnal ddwywaith y flwyddyn yng Nghymru'n cynnig y cyfle i holl Hyrwyddwyr y Lluoedd Arfog, cyrff y trydydd sector a'r Weinyddiaeth Amddiffyn ddod ynghyd i rwydweithio, penderfynu sut i wella cydwasanaethau, rhannu arferion gorau a gwybodaeth. Mae'n amlwg bod y cydweithredu a'r rhwydweithio sy'n digwydd ar draws sefydliadau'n gwneud gweithgarwch o dan y Cyfamod Cymunedol yn real, ac yn cynnig cyfle ar gyfer cydgysylltu gwasanaethau.

O safbwynt cyflawniadau penodol ers 2011, mae nifer o Awdurdodau Lleol wedi gwneud gwaith i ddod i ddeall anghenion Cymuned y Lluoedd Arfog yn eu hardal yn well. Cynhaliwyd gweithdai cyhoeddus yn Ynys Môn a Chonwy a chynhaliwyd asesiadau o angen yng Nghasnewydd a Sir Ddinbych. Sefydlodd mwyafrif o'r Awdurdodau Lleol fforymau lleol a rhanbarthol a gweithio ar wella gwybodaeth. Mae gwybodaeth ar-lein wedi cael ei datblygu yng Nghaerffili, Sir Ddinbych, Abertawe a Wrecsam ac mae llinell gymorth wedi'i sefydlu yng Ngheredigion. Mae prosiectau penodol yn cynnwys darparu cyfleoedd mentora yn Ynys Môn, gweithio gyda'r Lleng Brydeinig Frenhinol ar y canolfannau gwybodaeth ac yn Wrecsam datblygiadau gyda Chymdeithas Tai Dewis Cyntaf ar ddarparu llety â chymorth ar gyfer cyn-bersonél y Lluoedd Arfog.

Yn y Digwyddiad Hyrwyddwyr a gynhaliwyd ar 14 Mai yn Wrecsam, darparodd yr Awdurdodau Lleol astudiaethau achos a siarad am eu cyflawniadau, sef codi ymwybyddiaeth yng Nghaerffili, cynigion ar gyfer llety i gyn-filwyr yn Wrecsam a chymorth i gyfieithwyr o Afghanistan yn Sir Fynwy. Mae'r Awdurdodau Lleol hefyd yn cefnogi elusennau megis y Lleng Brydeinig Frenhinol, gan gynnwys sefydlu canolfannau cyngor a gwybodaeth a lleoliadau allgymorth. Mae'r lleoliadau hyn yn enghraifft flaenllaw o'r Cyfamod Cymunedol ar waith gan fod llawer o'r canolfannau wedi cael eu sefydlu o ganlyniad i gydweithio rhwng y Lleng a phartneriaid yn yr awdurdodau lleol trwy grwpiau Cyfamodau Cymunedol lleol.

Manylion unrhyw drafodaethau yr ydych wedi'u cael gyda Llywodraeth y DU ynghylch darparu Cyfamodau Cymunedol yng Nghymru.

Cyfarfûm ag Anna Soubry AS yn Rhagfyr 2014. Mae'r trafodaethau'n cynnwys cymorth i Gymuned y Lluoedd Arfog ac arian y Cyfamod Cymunedol. Nid wyf wedi cyfarfod â'i holynydd Mark Lancaster AS eto. Er hynny, ysgrifennaf ato fel rhan o'r adolygiad o'r Pecyn Cymorth. Mae fy swyddogion yn ymgysylltu'n rheolaidd â Thîm Cyfamod y Weinyddiaeth Amddiffyn ac yn mynychu Grŵp Cyfeirio Cyfamod y DU.

Manylion unrhyw werthusiad sydd wedi'i wneud gan Lywodraeth Cymru o'r cymorth y mae'n ei roi i'r lluoedd arfog, gan gynnwys unrhyw feysydd ar gyfer gwella sy'n cael eu nodi gan werthusiad o'r fath.

Mae swyddogion yn ymgysylltu â'r Weinyddiaeth Amddiffyn ar fesurau Cyfamod y Lluoedd Arfog, gan gynnwys adolygu'r data presennol a nodi bylchau yn yr wybodaeth, gan gymryd i ystyriaeth yr wybodaeth o'r Arolwg Integredig o Gartrefi ac Arolwg Aelwydydd y Lleng Brydeinig Frenhinol. Mae trafodaethau a gynhaliwyd â'n partneriaid yn Nigwyddiad y Grŵp Arbenigol a Hyrwyddwyr y Lluoedd Arfog wedi arwain at ddatblygu Fframwaith Cenedlaethol i Gymru. Bydd hyn yn rhoi strwythurau cyfathrebu a llywodraethu cryfach inni. Bydd hefyd yn ein galluogi i ledaenu gwybodaeth a rhannu arferion da i Gymuned y Lluoedd Arfog yng Nghymru. Mae Brigâd 160 Cymru wedi bod ar flaen y gad o ran datblygu'r fframwaith, gan fabwysiadu dull partneriaeth o sicrhau fframwaith sy'n gweddu i bawb.

A gaiff pecyn cymorth Llywodraeth Cymru ei adnewyddu ar ei lefel bresennol yn yr hydref.

Rwyf yn bwriadu adfywio'r pecyn cymorth yn ystod yr haf. Bydd hyn yn cynnwys cymryd adborth a safbwyntiau gan randdeiliaid i ystyriaeth i sicrhau ein bod yn targedu adnoddau lle mae eu hangen. Rwyf hefyd yn ystyried yr adolygiad yn gyfle inni ymchwilio i'r manteision y mae'r Lluoedd Arfog yn dod â hwy i'n cymunedau.

Gallaf gadarnhau na fydd y gwaith adfywio'n arwain at ostyngiad yn lefel ein hymrwymiad a'n cymorth i Gymuned y Lluoedd Arfog yng Nghymru.

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Leighton Andrews". The signature is written in a cursive style. Below the signature is a long horizontal line that ends in an arrowhead pointing to the right.

Leighton Andrews AC / AM
Y Gweinidog Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Public Gwasanaethau